

31 oktober 2018

Dnr:
Ku2018/01470/KOKulturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Barns och ungas läsning- ett ansvar för hela samhället (SOU 2018:57)

Läraryrket har fått möjlighet att yttra sig till Kulturdepartementet angående betänkandet barns och ungas läsning- ett ansvar för hela samhället (SOU 2018:57). Läraryrket uttalar sig bara om de delar i betänkandet som direkt berör förskola och skola.

Sammanfattning av Läraryrket synpunkter

Intentionen och syftet med Läsdelegationens uppdrag, att bidra till att ge alla barn och ungdomar mer likvärdiga förutsättningar för en fullgod läsförmåga, är något som Läraryrket menar är avgörande för en likvärdig skola i Sverige. Men en del av förslagen för att uppnå detta, menar Läraryrket saknar en del mer verklighetsförankrade utgångspunkter och nödvändiga resursförstärkningar.

Förslagen om förtydligande kring litteratur och läsning i förskolans och fritidshemmets läroplan, menar Läraryrket att det inte är läroplanen som behöver förändras, utan skarpare krav på huvudmännen att se till att det finns förutsättningar för samtliga förskolor och fritidshem att uppfylla läroplanen.

Läraryrket välkomnar förslaget att personalen i förskolan i större utsträckning, ska ges förutsättning att delta i Läsluft, men att detta behöver stärkas med krav på huvudmännen att vid önskemål från förskolor att delta, ge förutsättningar för deltagande.

Läraryrket välkomnar förslagen som rör skolbiblioteken.

Utredningen i korthet

Hösten 2016 beslutade regeringen att tillsätta Läsdelegationen med uppdraget att, inom ramen för satsningen "Hela Sverige läser med barnen", samla aktörerna- skola, kultur och föreningsliv, runt insatser för läsning i och utanför skolan. Syftet med uppdraget var att bidra till att ge alla barn och ungdomar mer likvärdiga förutsättningar för en fullgod läsförmåga och lustfyllda läsoplevelser.

Några av de förslag som rör förskola och skola som Läsdelegationen presenterar för att nå syftet är t ex att:

- det ska framgå av läroplanen för förskolan att förskolan ska sträva efter att utveckla barnens intresse för litteratur

31 oktober 2018

- personalen i förskolan i högre utsträckning än i dag ges möjlighet att delta i Läsluftet
- Skolverket ska ta fram stödmaterial om hur man kan arbeta med litteratur i förskolan
- olika aktörer ska samverka kring små barns språkutveckling
- lärare systematiskt genomför diskussioner om den lästa skönlitteraturen och även agerar läsande förebilder för eleverna,
- Läsluftet ska revideras utifrån aktuell forskning och verksamhetens behov
- huvudmännen bör verka för en långsiktigt hållbar kompetens för allt från läsinlärning och läsutveckling till litteraturundervisning.
- frågan om bemannade skolbibliotek ska utredas
- det ska framgå av berörda läroplaner att fritidshemmet ska stimulera elevernas läsning.
- det läsfrämjande arbetet ska följas upp på alla nivåer

Läraryrketets synpunkter

Läraryrketet instämmer helt i Läsdelegationens utgångspunkt i vikten och betydelsen av läsning. Den går inte att överskatta.

"Läsning är av central betydelse för såväl privatliv och arbetsliv som utbildning och samhällsliv. Både i och utanför skolan spelar läsförmågan en viktig roll för barns och ungas kunskapsutveckling och möjlighet att såväl nu som i framtiden kunna ta del av och påverka det samhälle de lever i."

Intentionen och syftet med Läsdelegationens uppdrag, att bidra till att ge alla barn och ungdomar mer likvärdiga förutsättningar för en fullgod läsförmåga, är något som Läraryrketet menar är avgörande för en likvärdig skola i Sverige. Men en del av förslagen för att uppnå detta, menar Läraryrketet saknar en del mer verklighetsförankrade utgångspunkter och nödvändiga resursförstärkningar.

Förskola och fritidshem

Vad gäller förslaget att det ska förtydligas i förskolans läroplan, att förskolan ska sträva efter att utveckla barnens intresse för litteratur, menar Läraryrketet att det inte är läroplanen som behöver förändras, utan skarpare krav på huvudmännen att se till att samtliga förskolor har en god tillgång till litteratur. Det är inte läroplanen som brister, utan de olika förutsättningarna för landets förskolor. Det är dessa som behöver stärkas, inte läroplanens formuleringar.

Detsamma gäller förslaget om att läroplanen för fritidshemmet ska betona att fritidshemmet ska stimulera till läsning. Detta menar Läsdelegationen också bara är ett förtydligande av något som redan står i fritidshemmets läroplan. Genom att inte föreslå skarpare krav på huvudmännen att se till att förutsättningar finns för både förskola och fritidshem att uppfylla läroplanens rådande skrivningar, medför att ansvaret att därför uppfylla de förtydligade skrivningarna landar på respektive verksamhet att hantera. Läraryrketet menar därför att huvudmannens ansvar för att ge förutsättningar och förslag på resurstilldelning till detta behöver föreslås av Läsdelegationen, istället för ändrade formuleringar i läroplaner.

Läraryrketet välkomnar förslaget att personalen i förskolan i större utsträckning, ska ges förutsättning att delta i Läsluftet. Finansieringen till detta menar Läsdelegationen ska

31 oktober 2018

rymmas genom en omfördelning inom den befintliga ekonomiska ramen i Läslyftet. Samtidigt skriver man i konsekvensbeskrivningen för huvudmän, att den föreslagna kompetensutvecklingen för både personal i förskolan och i fritidshemmet, är frivillig och därmed inte innebär några nya åtaganden för huvudmännen. Vill man att intentionen med hela det här betänkandet ska få någon effekt alls, behöver förslagen föregås av resurser och krav på huvudmännen att se till att medel finns om och när förskolor i det här fallet, vill delta i den aktuella kompetensutvecklingen.

Skolbibliotek

Läraryrskombundet välkomnar förslagen att frågan om bemannade skolbibliotek ska utredas, att definiera skolbiblioteksverksamhet på förordningsnivå samt att ge Skolverket i uppdrag att ta fram ett allmänt råd för skolbibliotekens utformning och verksamhet.

Att skolbibliotekens finansiering behöver utformas så att den blir långsiktigt hållbar är något som Läraryrskombundet välkomnar. Bemanningsfrågan är en viktig del i detta. Det är därför viktigt att säkerställa att statsbidraget till skolbibliotek verkligen går till just detta.

Läraryrskombundet

Johanna Jaara Åstrand
Ordförande

Lisa Heino
Utredare